

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . . . 5 " — "
za četrt leta . . . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 80 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanska ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vlada in večina deželnega zbora.

V črno piko je zadel poslanec dr. Zarnik, ko je rekel, da se vladi prav godi, ako mora strpeti od sedanje večine deželnega zbora nezaupnico, kajti vladi je bilo lahko mogoče, deželni zbor razpustiti in pridobiti si udano ali vsaj prijazno večino v tem zboru. Vlada je bila k temu tudi opravičena, saj so naši poslanci dosti jasno dokazali, na kako krivičen in nepostaven način je bila ta večina voljena. Vlada pa je v bojazni pred krikom ustavovercev preslišala glas narodnjakov ter sedanji zbor pustila v sedanji sestavi, kakor bi bila najpostavnejša skupščina na svetu; pustila je sebi sovražno, samo na sebi čisto onemoglo kliko na krmilu, ki zastopa komaj dvajseti del deželnega prebivalstva.

In ta piškava večina, namesto da bi bila vladi hvaležna, da jo sploh životariti pustijo, bila je predrzna dovolj, da si je upala proti vladi se po robu postaviti in jo napadati v seji od srede, ko je prišlo v razgovor vprašanje vladno o dvojni upravi. Ta večina si upa vladi očitati, da državo razdira, da dela kupčijo s koncesijami!

In v kakem tonu si je upala govoriti z deželnim predsednikom! Človek bi mislil, da ima stranka, ki tako govori, ogromno večino prebivalstva za seboj; v istini pa je brez veljave in upliva v celi deželi. In to se imenuje zatiranje nemštva, da nemška ali nemškutarška klika v sredi slovenske dežele strahuje deželni zastop in vladno samo!

Visoka vlada pa naj si ta nauk zapomni, da bo vedela, kako zahvalo jej obetajo oni nemškoliberalci za vso njeno prizanesljivost!

Če bi se sedanja večina opirala na kako ljudsko stranko, bi še nič ne rekli. Če pa pomislimo, da so zgolj le uradniki, državni uradniki in vladni organi, ki so naredili pri volitvah tako vladi sovražno večino, potem moramo psč reči, da enacega nesmisla svet še ni videl. Sv. pismo pravi, da vsako kraljestvo, ki je v sebi needno, razpade; kaka osoda se zamore potem prerokovati Taaffejevi vladi, če ona dopusti, da jej nje lastni organi, to so uradniki, najhujšo opozicijo delajo? Državna uradnika Kaltenecker in Vesteneck sta popustila vsak svojo dobro plačano službo in prišla v Ljubljano, da pomagata spodkopavati vladno veljavo, da pomagata skovati jej nezaupnico! Uradnik v pokoji g. Laschan in c. kr. dež. sodnije svetovalec Ledenic, vsi ti c. k. ljudje in vladni organi izrekajo svojemu mojstru in gospodu, ministru na Dunaji, ob enem pa cesarskemu namestniku v Ljubljani — nezaupnico.

Vlada si pusti dati nezaupnico od večine, katero lahko vsak hip v nič razpihne, si pusti dati nezaupnico od lastnih organov, od položnih jej uradnikov!

Nasprotno pa vidimo, kako vladno branijo zastopniki onega slovenskega naroda, kiga je vlada nemškoliberalcem na ljubo zatajila, ki ga pusti brez usmiljenja čakati na svoje pravice! Vlada žauje nezahvalo in nezaupnice, kjer bi smela pričakovati udanost, hvaležnost in pokorščino, in ona najde brambo in podporo

tam, kjer bi smela pričakovati nasprotovanje in nevoljo!

Če ni to narobe svet, kaj je?

Potreba literarnega razvitka.

Naj se ugovarja, kar se hoče, prvi buditelji slovenske narodnosti so vendar najbolj pravo zadeli, da so pričeli gibanje z literarnim razvitkom. Čedalje očitvidneje se kaže, da se bomo tujemu navalu le tako najlože ubranili, ako si izgojimo visoko in košato drevo narodne literature, katerega senca nas bo branila pred pekočimi žarki tujega kulturnega življenja. Ni nam dana zadostna fizična sila, da bi svoje meje ogradili, tujstvu ugod zavirali in tako med temi ogradaми pričeli obdelovati polje narodnega slovstva. Kakor burja po Krasu, tako tulijo čez naše duševno polje vetrovi nemški in laški, moré mladostne cvetlice naše literature, odnašajo plodno prst ter zavirajo razvitek samolastnega duševnega življenja. Temu navkljub moramo pa mi z vedno novimi napori ponoviti nasade, položiti jih v globoko zemljo, v srca našega ljudstva, razširjevati našo knjigo v poslednjo koč. Ako se kal tako na vse strani razširi in poprime, potem smo gotovi, da take korenice ne bodo z lepa vetrovi izpulili.

Mi vidimo, kako se celo pod nam prijazno vladno snujejo nemške šole, še le pred kratkim je pred očmi vlade sklenil deželni zbor krajski nagrado za podučevanje v nemščini; mi vidimo, kako se z vladnim dovoljenjem po-

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

..... Probris
Altior Italia ruinis.

(Dalje.)

XVII.

Circenses!

Taki dvoji so oni trenotek vse navdajali; Flavija pa od vojakov peljana ni tega nič umela, kar je imela pred sabo. Kakor v sanjah jo obdajajo dozdevanja strašne pošasti.

A kmali se ji ima zdaniti. Kakor poprej čuje se tudi sedaj krik, toda silniši, bolesteniši, obupniši. Ah, bil je stok, pa nekoristen. Kaj je mogla storiti za-njo Emilija? Moči so jo bile zapustile, ležala je sama v nezavesti.

Ko vidi poglavar, da se Flavija tako proseče drži, delal se je, kakor bi mislil, da ga prosil milosti. Sklonivši se k njej reče:

— „Še je čas, hočeš moja biti?“

Pri tej zasrambi se dvigne dekle in srdito se proč obrne.

Na znamenje poglavarjevo jo vedejo v

šotor. Nje obsodba je bila med tem od glasnika brana občinstvu.

Toda v tej uri nevarnosti boril se je Bog za služabnico svojo. Toliko da prestopijo zločinci prag v šotor, višknjejo venkaj vsi prepadeni, zmedeni, prestrašeni. Kaj so videli? Niso si upali povedati ali pa niso mogli. Glas jim je zastajal in besede so jih dušile.

Neznanska ljutost užiga se v Sisinijevi duši. Kaj so vsi njegovi pomagači se zakleli, da ga varajo? Kaj mu naj žrtva uide? Kaj, to kovarstvo, katero je skoval tako zvičajno, naj se razleti v njegovih rokah? To je nemogoče. Malovredneže dá pred se pripeljati, da jih sam izpraša. Pa vse, kar je mogel iz njih zmešanih in zapletenih besedi povzeti, bilo je to, da so videli pri Flaviji stražnika, ki jo varuje in da grozno vsakemu zapreti, kdor se bliža.

— „Lažete“, zaupije Sisinij in ukaže vsakemu po dvajset bičev na herbet odšteti, ker so zahtevali naj se stvar preišče, ako lažejo.

Preiskavali so res, toda konec je bil še hujši. Izrednc, z ogojenim mečem oroženo bitje, planilo je pred nje, strašno jim žugaje, če ne odstopijo.

To so poročali s krepkim glasom in med

ljudstvom nastane neznansko upitje. Menilo je, da ga hočejo pitati z lažmi in jelo je poglavarju očitati zaradi tega. Poglavar pa ravnaje svoje premenivši, dá oklicati, da obsojenka je čarodejka, ki je one moče s prikaznimi oslepila. Lahkoverno ljudstvo pa kriči, naj pride ven.

Rablji ji vele, naj se ven prikaže. In pokazala se je tako veličastnega in mirnega vedenja, da jo vse občuduje. Sisinij jo zasliši:

— „Dolže te, da si čarodejka.“

— „Ne vem, kaj je to“, odgovori ona.

— „Da kličeš peklenke moči na pomoč.“

— „Nasprotno je res, zoper mene so spuščene.“

— „Kako pa si kazni odšla?“

— „Za to imam hvaliti usmiljenost božjo.“

— „Ne oskrunuj njegovega imena.“

— „Molim ga in hvalim ga.“

— „In kaj je za te storil.“

— „Poslal mi je svojega angela.“

— „Kterega angela?“

— „Angela devišstva in nedolžnosti.“

— „Kje se prikazuje?“

— „Prikaže se ob uri največje nevarnosti.“

— „Ali čuje še nad tabo?“

nemčijeje slovenski otroci na Koroškem in Štajerskem, kako se polaščujejo na Primorskem, kako se pomadjarujejo na Ogerskem. Akoravno pa se že vse stori v našo pogibelj, ker pusté aparat ponemčevalnih šol zoper nas delovati, vendar se je vrhu tega osnovalo še privatno društvo „nemški schulverein“, ki hoče z vsemi močmi na to delovati, da se slovanske dežele v Avstriji ponemčijo. To pa še ni vse. Upliv, naravni in prisiljeni upliv močnejše nemške literature sega celo v naše osrčje, še ljudje ki se sicer štejejo za zveste sinove naroda, niso brez predsodkov gledé naše literature, ter jej ne skazujejo tiste naklonjenosti, katere je potrebna, med tem ko podpirajo tujo knjigo. V obigled tolikim sovražnikom in tako neugodnim okoliščinam vemo mižza eno samo sredstvo, za eno samo orožje, ki nas zamore obvarovati narodnega pogina, in to je domača slovenska literatura, katero gojiti pospeševati in podpirati naj bi bila prva in najsvetejša dolžnost vsacega rodoljuba. Politični agitatorji za našo idejo vedó, na kako različne, včasih nenaravne in celo nevredne strune jim je treba sim ter tje vdarjati, da pridobé za domovino domačega sina, ki se je po tuji literaturi odtujil tudi svoji domovini. Kako naravna in sama po sebi umevna pa je nasprotno domovinska ljubezen tistega, ki se je iz domače knjige naučil ljubiti svoj rod, svoj jezik in svojo domovino!

Liubljanca naj postane ognjišče in solnce, kjer se bo gojila slovenska veda, slovenska umetnost, kjer bo rastla iz tal slovenska knjiga in slovenska omika, to solnce bo potem ogrevalo vse slovenske okrajine, ki se bodo z ljubeznijo obračale proti Ljubljani, kakor se solnčna roža obrača za solncem! Reče se, da mi ne moremo prekositi nemške literature, da bodo Slovenci vedno v Nemčijo obračali oči in od tam pričakovali svitlobe in poduka. Pa to je jako malosrčno govorjenje. Če ne bomo prekosili Nemcev v vseh strokah, znamo jih vsaj v nekterih, v drugih jim znamo enaki postati, zopet v drugih pa se jim vsaj približati. Ni treba, da sosedne literature prekosisimo, dosti je, da storimo nekaj dostojnega, klasičnim izgledom podobnega; saj tudi Nemci

ne morejo doseči angležkega Shakespearea ali laškega Danteja, vendar ljubijo svojo literaturo in preslavljajo nemško omiko, ker imajo vsaj Götheja in Schillerja, Schuberta in Mozarta; če nimajo Rafaela, pa imajo vsaj Maxa in Defreggerja. Vsak narod je ponosen na svoje ženije, če prav vseh družih ne prekosé, da se jim le dostojno približajo; ljubezen do materne jezika in ponos do svojega rodu nadomestuje tisti primanjkljaj, za kolikor so domači ženiji v zaostanku za tujimi. Če nam je domače Vila povila pesnika Prešérna, ki se sme klasikom prvih narodov na stran postaviti, zna nam poroditi tudi slovenskega Mozarta, slovenskega Grimma in Humboldta, Cervanta, Tassa, Rafaela, če ne v polni velikosti, pa vsaj primeroma dostojno. Noben narod ni v vseh rečeh prvi, ta se odlikuje v tem, drugi v tem. Tako znamo v nekterih stvareh druge prekositi, v drugih jih doiti, v drugih pa nekaj zaostati, česar nam nihče pametni očital ne bo. Ali se ni mar naš Kopitar povzdignil med prve učenjake, naš Rubens (slovenski Štajerec) med prve slikarje? Čemu toraj obupavati nad lastno zmožnostjo?

Eno pa je resnično, da ne smemo sebe ovirati pri izgoji naših talentov, pri razvitku naše literature. Če tako majhen narod, kakor smo mi, ne bo delal zedinjenimi močmi, potem ni pričakovati uspeha. Talenti se ne smejo odbijati in v prah poteptati iz gole zavisti, ampak podpirati v moralnem in materjalnem oziru. Znamenje malenkostnih duhov je, da ne pusté družega poleg sebe veljati, da vsak novi talent sovražijo, ker se bojé njegove konkurence. Zdi se nam, da tudi slovenski Parnas boleha na tej bolesni, da mnoge pisatelje navdaja bolj midsobojna zavist, napuh in sovraštvó, nego ljubezen do našega slovstva in njega razvitka; od tod prihajajo strupene kritike pri lastni nezmožnosti, ignoriranje dobrih proizvodov, pretirana reklama za menj dobre itd.

To je prava bolezen in glavna ovira, da se naše slovstvo ne more razviti tako, kakor bi bilo želeti. Prvi buditelji našega naroda, kakor Vodnik, Kastelic, Janežič, Bleiweis tega niso poznali. V svojih časopisih in zabavnih so priobčevali dobre

spise, brez ozira na to, od kterega pisatelja prihajajo, brez zavisti, ampak edino le navdahnjeni ljubezni do narodne literature in probujenja narodnega. Ko bi bilo vedno tako ostalo, naša literatura bi bila obrodila že mnoge več sadu, nego ga je v istini, ker zdaj ledeni veter pristranske kritike zamori vsako mlado cvetko!

Stopili so na pozorišče možje polni slavo-blepnosti, domišljavosti in zavisti, ki so, podobni našim ustavovercem na političnem polji, osnovali posebno literarno stranko, katera si je prilastila gospodstvo na literarnem polji, ter zdaj absolutno zavira slovstveni razvitek, ker sama nič imena vrednega ne stori, drugim pa tudi delati ne pusti, ter jih uničuje deloma z oestro kritiko, deloma z ignoriranjem njihovih del. Ta stranka si je osvojila vodstvo „dramatičnega društva“, pa o delovanji tega društva ni leto in dan ničesa slišati; ona izdaja lepoznanstven časnik, pa toliko suh in prazen, da največi optimist no more upati, da bo ta list kaj uplival na duševni razvoj našega naroda. Ni več Janežičevega „Glasnika“ in „Klasja“, pa kaj, ali nam mar zadostuje par pesmic in par novelic?

Kdo nam spiše zgodovino slovenskega naroda, vsaj četrtinko vrednosti od Palackyeve češke zgodovine? Kdo nam spiše podučne, strokovnjaške knjige za naše kmetovalce in obrtnike, za kupčevalce in kapitaliste? Kdo nam spiše narodno-pospodarstveno knjigo? Za take reči se naši literarni hegemoni ne zmejnijo, deloma ker takim nalogam niso kos, deloma pa, ker bi zahtevale nekaj več truda in resnega dela, nego kakaka osoljena kritika, s katero se ta ali oni revček raztrga in med glasnim smehom enakomislečega občinstva slovesno povzije.

Ne, tako ne sme dalje ostati! Ves narod brez strankarstva in klikovanja se mora začeti za napredek našega slovstva, vsako delo, ki bi utegnilo narodu služiti v poduk ali v pobleženje duha, mora se priporočati po časnikih in ustmeno, vsak vredni in večji pisatelj dodpirati! Če ne bomo tako delali, če se bomo med sabo grizli in zavidali, potem ne pridemo nikamor. Vsak pa, kdor atrankarstvo in neslogo dela, naj ne velja več za rodoljuba!

— „On teh ne zapusti, ki molijo in va-nj zaupajo“.

— „No, to se bode skazalo. Narod, ti si čul; prevara je očitna. Kaj se vam zdi?“

Narod pa se je dvojlil v mnenju; burno trdi ta to, viharo potrjuje uni uno.

— „Boga je klela“, reko nekteri.

— „Ne, resnico je govorila“, kriče drugi.

— „Čarodejka je“.

— „Nikakor ne, žrtva pa“.

— „Satanova družica“.

— „Služabnica božja“.

— „Pogine naj“.

— „Rešena mora biti“.

Hrum postaja večji. Tisočeri glasovi strahovito kriče, da se trese vzduh kletja in blagovanja. Nerednost je do vrha priklopela. Videti je bilo, da se odsod pripravljajo na spopad.

Hipoma nastane gibanje med ljudstvom, ki se je bilo udrlo na borišče, ker si je hotelo ubogo dekletce preoteti. Nekdo priskoči, ki precej strmenje in radovednost vzbudi. Kaj če ta mladeneč, ki je čudovito prestal nevarno skušnjo in kteremu se poznajo še mečeve sledi? Kaj se izpostavlja menjavi poljubnosti ljudski? Kaj ne ve, kako lahko se obrne? Pa kako hoče v to dejanje posezati? Ga je

morda volja biti Flavije branitelj? V kaki zvezi je z njo?

Taka popraševanja so med ljudmi letela semtertje. Ko zve Pretekstat — ta je bil — zakaj da biva tolik hrup, namreč da gre za Flavijo, prodere skozi in ljudstvo na vsako stran potiskaje, bil je kakor blisk sredi množice.

Flavija ga je spoznala in njemu v naročje padla. Tudi Emilija je prišla k zavesti, ki je z neizrekljivo bolestjo pričujoča bila pri teh strašnih dogodbah; sedaj je stegovala roke proti njem. Videl ga je naposled tudi Sisini, ki se je tresel jeze; slutil je, da se mu plen lahko izmakne.

Nekaj minutna tihota vladala je na zbirališču. Zadovoljno je gledala množica na mladence in na mlado dekletce, ki sta se naslanjala na-se, kakor dvoje drevesec sredi viharja. Z eno roko je Pretekstat vzdrževal omahujočo Flavijo, z drugo pa značil, da želi najljudstvo utihne.

Ko se to zgodi in sicer ukljub poglavar-skim prizadevam, ki je hotel hrup in šum narediti, nagovori ljudstvo, ki je bilo tako lahko pridobiti za najboljše in najslabše stvari ob enem istem času.

— „Dasi nedolžen, tako je govoril, vendar bi bil molče prestal namenjeno mi kazen; kujti

šlo je edino le za me, ki sem izgubiti imel samo življenje. Tukaj pa žrtva ta je še nedolžna, ki je imela izgubiti čast. Zatorej mi je povzdigniti glas, ako tudi nebi milosti našel v vaših očeh, niti za-njo, niti za-se. Jez bi ne preživel njene kazni, ker ta kazen bi bila ob enem smrtna obsodba za tisto, kateri se je téla pokazati sramotnost brez primere in moreteve njenega otroka“.

Te besede govoreč, kazal je na Emilijo, ktera se je izmed drugih koj spoznala zaradi bolečine in potertosti.

Groza spreleti zbirališče in slišati je glasove razdraženosti.

Pretekstat pa nadaljuje:

— „Ljudstvo kartaško, po viharju, ki je Rim pogoltnil, prognani, prišli smo sem po morju upajoči, da nas sprejme vaše gostoljubje. Védeli smo, da so pravične vaše postave, da so blagi vaši običaji in semkaj v vašo sredo smo prinesli razvaline mesta, ki je bilo mogočno, ki pa sedaj hoče spoznavati vašo velikosrčnost, ker se je poprej bala vaše veličasti in moči. Ah, naš up je spodbit, naša misel osramotena; ne po tebi plemenito ljudstvo, ampak proti tvoji vednosti in smem reči, proti tvoji volji“.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 21. oktobra.

Avstrijske dežele.

Vratislavski knez in škof Förster je 20. t. m. vsled starosti umrl na svoji grajščini Johannesberg v Šleziji. Rojen je bil 24. nov. 1800. — Brnski škof Nötting pa je nevarno zbolel.

Med vsemi volilnimi govori, kar so jih letos govorili še ustavoverni poslanci, nam ni bil nobeden še tako povšeči, ko zadnji govor barona **Walterskirchna** v Judenburgu na gorenjem Štajerskem. Ta mož ima s Kronawetrom pred vsemi liberalci to prednost, da vsaj odkritosrčno in brez hinavščine govori, in to je za poštenjaka vedno simpatična prikazen. S tem pa se ve da ni rečeno, da se mi skladamo z njegovimi nazori, ampak le hvaležni smo mu, da nam nakane svoje stranke tako odkrito pové. Walterskirchna ni prizanesel svojim pristašem, ter zabavljal na nemško-pemsko kliko. O nekterih nemških poslancih je pa rekel, da so zgubili svojo priljubljenost, in se hočejo zdaj s parolo „nemštva“ in s pomočjo nemških naprednjakov zopet do veljave povzdigniti. „Mi pa ne bomo za take kostanja iz žrjavice jemali“, je rekel. Nadalje je rekel, da nikakor ne odobrava, kar ustavoverci hočejo da se namreč volilni red ne sme spremeniti. Bojazen, da bi po razširjeni volilni pravici utegnili nekatere sedeže zasesti liberalcem neprijazni poslanci, Walterskirchna ne straši. „Naj se bolj krepko potegujejo za ljudske koristi“, je rekel, „pa se jim za mandat ne bo treba bati. Pa ti ljudje imajo bolj svojo lastno in svojo strankarsko korist pred očmi, z ljudstvom pa nečejo v ožjo dotiko stopiti, zato se bojé razširjene volilne pravice.“ Tako daleč smo z baronom popolnem ene misli. Tudi moramo pohvaliti, da se ni fanatično izrazil proti Slovanom, ampak še rekel, da imajo Čehi pravico do lastne univerze, in da narodna enostranost ne sme prekoračiti meje človekoljubja. Zanimiva je nadalje njegova izjava, da hoče vsako prihodnjo vlado podpirati, ki ne bo naravnost Nemcev žalila. (S tem hoče menda reči, da bi on s štajerskimi naprednjaki tudi s kako slovansko stranko v zvezo stopil, samo da bi se tudi njegovi stranki kak ministerski sedež prepustil.) Čudni pa so njegovi nazori o nemškem klubu in o skupni Avstriji. „Če že hočemo izključno nemški klub“, tako na blizo je govoril, „čemu se nam je dalje ozirati na državo, mi imejmo le koristi nemških Avstrijcev pred očmi. Pustimo Ogrce, da se popolnem ločijo od nas, užni Tirolci naj osnujejo lastno kronovino, Galicija pa naj bo tudi dežela sama za se brez zveze z državnim zborom! Kar je celi državi v prid, to nas nič ne briga, če pa nam ni v korist.“ To so pač odkritosrčne besede, ki čudno osvetljujejo nazore nemških naprednjakov v Avstriji; iz njih se lahko posname, koliko resnice je na znani frazi, da so ustavoverci državna stranka, da oni državo vkup držé. Walterskirchna je vendar ustavoverec, pa on je lahke vesti pripravljen, Ogersko, Galicijo in južno Tirolsko popolnem ločiti od ostale Avstrije! Ustavoverni listi bodo gotovo po njem padli, pa on je vendar po pravici razodel nozore mnogih iz med njih, on je govoril odkritosrčno, in to je priznanja vredno. Nameravani „nemški klub“ pa je s svojim govorom tako diskretiral, da bo težko kaj iz njega in Reschauer, vrednik „Deutsche Ztg.“ se je zastonj toliko poganjal za to idejo, zastonj je celó starega Herbata podil od kraja do kraja, od padca do padca! Zdaj so odrekli

že Plener, Gross, Czedit, Teuschl in veliki posestniki. Herbst, „Deutsche Ztg.“ in razni drugi veliki judovski listi so za eno blamažo bogatejši. Iz vseh teh dogodkov pa je jasno dovolj, da ustavoverna stranka ni edina, da toraj ni za vlado sposobna. Saj še njeni listi zdaj sami priznavajo, da se razpor v njihovi stranki ne dá z lepa poravnati, da je bila toraj laž, kar so pisali o slogi ustavovercev.

V isterski šolski svet je cesar imenoval: poreškega stolnega dekana, Ivana Clevo, koprškega gimnazijalnega vodja, Jakoba Babuder, piranskega realkega vodjo, dr. Fr. Locatia in vodjo koprškega učiteljišča, Ivana Revelanteja. „Naša Sloga“ tej vesti pristavlja: „Uzmimo na znanje! U Istri, gdje je dve tretine stanovnikah Hrvatah, imamo šolsko zemaljsko vieće, gdje nema nijednoga Hrvata!“

V češkem deželnem zboru je mladi Pleger hudo zabavljal čez Čehce in vlado. Rieger mu je pa odgovoril, da Čehi nečejo nikomur krivice storiti, da pa za Nemce to ni nobeno zatiranje, če morajo Slovanom to nazaj dati, kar so jim po krivici vzeli.

V gališkem deželnem zboru je rekel **Rusin** Kovalski, da se **Poljaki** po krivici imenujejo „autonomiste“, ker oni so za Galicijo najhujši centralisti. Mož bi utegnil prav imeti!

Vnanje države.

Francozi v Afriki se pomikajo s precejšnjo močjo proti „svetemu“ mestu Kairuan. Upajo, da ga bodo ukrotili. Dosedajni uspehi (?) niso po tem.

Na **Irskem** je vse narobe. Voditelj naroda, Parnell, je sicer pod ključem, ljudstvo pa toliko bolj razgraja, okna pobija, policiste napada in angleške oblasti zasmehuje. Angleška vlada je poslala na otok tri nove polke vojakov. Pravijo, da bi se bili Irski podali in zadovoljili z Gladstonovo irsko postavo, pa amerikanski Irski bojda najhujše spodbujajo k uporu in so grozili odtegniti vso podporo, če se Irski podadó pod sedanje pogoje. Nekteri angleški tory-listi pa zopet Gladstonu očitajo, da je izdajalec, ker je Ircem toliko privolil. Tako slabe ravno niso olajšave, ki jih Gladstone Ircem ponuja, in za prvi hip bi se smeli z njimi že zadovoljiti.

Izvirni dopisi.

Od Metlike, 18. okt. (Vinska letina.) „Slovenec“ je v dveh listih poročal o letini v naši deželi. Prebravšemu v „Slovencu“ ona dva dopisa, govoreča o našem letošnjem moštu, prišle so na misel besede: „Dolenjec, tvoj up je šel po vodi“. Pa temu ni tako. O našem „metliškem“ vinu hočem jaz poročati in sicer prav resnično.

Res je, da je bilo vreme ene dni oktobra nevgodno. Ko bi bilo vreme ves čas tako lepo in gorko, kakor je bilo septembra, imeli bi mi vino enako letu 1834. Rečem pa, da naš mošt je letos dokaj dober. Grozdje v naših vinogradih je bilo letos tako lepo in zdravo, da redkokrat kedaj tako. Jaz imam 2 orala trtja in od vsega obilnega letošnjega grozdja sem odbral le en škaf gujilega. G. vodja Dolenec je pregledal naše vinograde, čutil se je, videč kako lepo inumno mi trtje obdelujemo, on bo tudi pritrtil, da bo letos vino dobro, resnico govorim. Zatorej vinski trgovci! Naj Vas ono sporočilo v „Slovencu“ ne odvrne od nas; le pridite k nam, postregli Vam bomo z dobro kapljico. Z Bogom!

Iz Trsta, 20. okt. Politično društvo

„Edinost“ za Primorsko priredilo bode 30. t. m. v Dolini poleg Trsta veliko slovesnost, odkril se bode namreč krasen spominek tabora, ki je čez 3 metre visoka piramida. Sodelovali bojo tržaški in dolinski pevski zbori. To bode lep dokaz, kako tržaški Slovenci delujejo, da ni taka, kakor nekateri tržaški nasprotniki pisarijo po listih. Fakta govore, ne kričanje po krčmah in časopisih.

Domače novice.

V Ljubljani, 22. oktobra.

(Sveto leto) se pri nas konča s 1. novembrom ali praznikom vseh svetnikov, kakor je bilo že precej iz prva določeno.

(† Č. g. Anton Potočnik,) fajmošter v Št. Vidu je bil nocoj od mrtuda zadet in so ga našli zjutraj mrtvega v postelji. R. I. P.

(Praznovanje 600letnice.) Prihodnje leto bo 600 let, odkar je Kranjska združena z monarhijo Habsburško. Po sklepu deželnega zbora se bo ta dogodek slovesno praznoval, in sicer se bo podala deputacija deželnega zbora na cesarski dvor, prosit za dovoljenje te svečanosti in za milost, da se cesarska hiša te svečanosti udeleži. Deželni odbor bo v dogovoru z ljubljanskim magistratom naredil načrt te svečanosti. V isti spomin se bo zidalo „rudolfinje“ (deželni muzej) in osnovala vstanove za deželno hiralnico.

(† Grofica Marija Wurmbrand-ova,) hči bivšega predsednika katoliške družbe, grofa Wiljema Wurmbranda, ki se je bila lani poročila z Ladislavom pl. Markovičem, je 15. t. m. o poludne za vtripljenjem srca nenadoma umrla v grajščini Ferendiji, še le nekoliko let čez 20 stara. Ranjka je bila jako blaga in pobožna gospa in vedno veselega srca. Zapustila je svojemu možu še le nekoliko tednov staro hčerko. R. I. P.

(Vredništvo „Slov. Naroda“) prevzel je zopet g. dr. Ivan Tavčar, ker se je g. Peter Grasselli temu poslu zaradi preobilnih opravil odpovedal.

(Deželni zbor Kranjski.) Na vrsto pride 19. t. m. vprašanje glede premembe notranje uprave, ktero vprašanje je sprožila vlada sama. Odgovor večine deželnega zbora je tak, da je podoben nezaupnici sedanji vladi. Poslanec Navratil vpraša, če je mar to zahvala vladi, da ni razpustila deželnega zbora? Navratil omenja, kako grdo so ravnale prejšnje vlade z narodnimi uradniki in profesorji, sedajna vlada pa Kalteneckerju ne bo nič storila, čeravno je iz Dunaja v Ljubljano prišel, vladno avtoriteto spodkopavat in se je podpisal na čelo tistim, ki vladi nezaupnico izrekajo. Poslanec Lavrenčič zagovarja cestne odbore, da niso tako slabi, kakor nemškutarsko poročilo pravi. Poslanec Robič pravi, da je bila prejšnja uprava boljši, ko sedanja, odkar so okrajni glavarji, ki napravljajo kmetom nepotrebne stroške. Po načrtu večine pa bodo okrajni glavarji še večjo oblast zadobili nad občinami. Županije zato ne morejo reda vzdrževati, ker nimajo župani na razpolaganje žandarmov, ampak okrajni glavarji. Govornik priporoča slednjič nekdanje komisarijate. Dr. Zarnik pravi, da se Taaffeju prav godi, da dobi zdaj nezaupnico od tistega zbora, ktereга razpustiti ni hotel. Govornik se čudi predrznosti večine, da si ona upa vlado in deželnega predsednika tako napadati. Govornik zagovarja vlado, da ni kriva natočevanja dezorganizacije in centrifugalnih tendenc, kakor jej večina podtika; ter označuje nemški „beunruhigungsschwindel.“

Dr. Zarnik osvetljuje tiskovno svobodo

pod prejšnjim in sedanjim ministerstvom. Nemški listi na Dunaji bili bi že uničeni, ko bi se z njimi tako ravnalo pod Tasffejem, kakor s slovenskimi in češkimi listi pod Lasserjem. Govornik pravi, da ne Nemci, ampak Slovani imajo pravico, pritoževati se čez vlado, ker je premeška in ne izvede svojega programa glede ravnopravnosti. Slednjič zagovarja govornik deželnega predsednika Winklerja. Dr. Schaffer govori zoper občinsko samoupravo. Napada vlado in Winklerja, pa „Laibacher Zeitung.“

Predsednik Winkler odgovori v imenu vlade, da so nezadovoljni le ustavoverci, da pa ni res, da bi bila zdaj zmešnjava večja, ko prej, saj je v državnem zboru večina, ki se naslanja na večino narodov in ta večina je z vlado zadovoljna. Zastran pisave „Laib. Ztg.“ omenja gospod predsednik, da vladni list le odbija napade „Tagblattove“. Na uradnike ni deželna vlada prav nič pritiskala pri zadnjih volitvah, dež. predsednik reče, da o tej stvari še z nobenim uradnikom govoril ni. Toraj vse napade nasprotne stranke odločno odbija. Dr. Zarnik še enkrat poprime za besedo in zavrne in pobije vse Schafferjeve trditve.

Kaltenegger govori za predlog večine, popolnem stvarno in mirno (mož je pač bolj političen nego njegovi vrstniki in se neče z vlado popolnem spreti). Govornik meni, da male občine nič ne veljajo in zagovarja velemoč okrajnih glavarstev. Dr. Schrey polemizira z dr. Zarnikom in pravi, da je deželni zbor kranjski legalen in pošteno delujoč, toraj vlada ni imela uzroka, ga razpustiti. On meni, da sedanja vlada ni sposobna za preuredbo politične uprave. Potem jame zopet udrihati po deželnem predsedniku pod živahnimi „oho!“ klici narodnih poslancev in občinstva. Dr. Poklukar ojstro odgovori, ter reče, da je sedanji zbor illegalen, nepravično sestavljen. Dr. Zarnik in Svetec še enkrat odbijeta Schreyove ugovore in napade na vlado. Svetec hvali oni čas, ko so bile dežele v političnem oziru še bolj samostojne, ko zdaj. Danes je sklep.

(*Novi klavni red*), namreč ukaz magistrata, da se mora od 1. novembra vsa živina v klavnici zaklati, nahaja malo prijateljev med ljubljanskimi krčmarji, posebno zaradi prešičev. Tistih 90 kr. klavnine bi se pogrešali, pa vlačiti prešiče v klavnico in potem zopet meso iz klavnice domu pri ostri zimi, to jim je prehudo. Mnogi preté, da ne bodo več klali. Toliko priljubljene in vsemu svetu znane, „kranjske klobase“ bodo vsled tega bolj in bolj iz navade prišle. Mi sodimo, če se zasebnikom dovoli, da smejo prešiče doma klati, da bi se to tudi krčmarjem lahko dovolilo. Kar se tiče bolezni, do zdaj še nismo nič slišali pri nas o bolnih prešičih, in če že magistrat misli, da mora zaklane prešiče pregledati, zgodi se to lahko tudi na ta način, da gre preglednik v tiste hiše, kjer se kolje in si zaklano žival ogleda.

(*Utonila*) sta v Krki pri Žuženberku dva fanta, eden 20, drugi 14 let star. Vozila sta se v čolau, ta se je prekucnil čez jez in oba mladenčca sta zginita v valovih globoke vode.

(*Polkovnik krojač Plahota*) si je v torek z britvijo prerezal vrat, ter je vsled tega vmrl. Vzrok temu bile so menda strašne bolečine, ki jih je trpel zaradi raka v želodcu.

(*Psi v kontumaciji*.) Ker je neki stekel pes več psov v Ljubljani popadel, preden je sam za steklino za sv. Krištofom poginil, zakazuje slavni magistrat, da morajo biti vsi psi skoz 3 mesece privezani.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Preč. g. dr. Anton Jeglič, ki je bil že pričel predavati dogmatiko v bogoslovju ljubljanskem, dobil je od novega Sarajevskega škofa, dr. Stadlerja, častno vabilo, da bi šel z njim kot kanonik v Sarajevo. G. Jeglič se je iz prva branil, a ko mu je preč. škof pisal, da se v tem kaže prst Božji, ker mu je on prvi prišel na misel, da ga cesarju priporoči za novo ustanovljene korarije, se je g. doktor vdal, in je precej začel dogmatiko v bogoslovju učiti zopet kanonik dr. Čebašek. — Č. g. Stanko Franc je dobil faro Rateče. Č. g. Lorenc Oblak pride iz Krke za kaplana v Cirklje.

V lavantinski škofiji: Č. g. I. Trstenjak je postal župnik pri sv. Duhu nad Lučanami.

V tržaško-koprske škofiji: Č. g. Josip Ceme, kurat v Barkovljah pri Trstu je vpokojen. Č. g. Josip Uršič je imenovan za kapelana v Škednju. Č. g. Karol de Maiti, dozdani tajnik škofovske kurije, imenovan je za kateheta na c. k. meščanski šoli v Trstu. — V semeniše je stopilo letos sedem tržaških abiturjentov, in sicer: Bekar Jos., Fonda Fr., Pipan Iv., Prelac Donat, Ščulac Ant., Sifa Fr., in Zarotti Fr.

— Nove orglje bodo v nedeljo 23. t. m. blagoslovili v Starem trgu pri Ležu. Naredil jih je naš znani orglarski umetnik g. Franc Goršič.

— Nov križev pot so dobili za farno cerkev na Krki, kjer ga bode častiti frančiškan o. Adolf Majer 30. t. m. slovesno blagoslovil.

— Na slapske vinarske in sadjerejske šole bo preskušnja v četrtek 27. t. m.; vsak za napredek uneti gospodar sme priti poslušat. Pričetek ob 9. uri.

— Lov na medveda. Iz Ribnice 19. t. m. se nam piše: V naših gozdih se je bilo letos prikazalo nenavadno veliko medvedov, ki so hodili po noči na bližnje njive, ter so pozobali mnogo curšice in korenja. Eden takih gostov hodil je tudi na Poljanske njive, ter je kmetom naredil veliko škode. Ko je pa zadojo nedeljo po naših gorah zapadel sneg, presledil so ga v ponedeljek zjutraj, ter so se precej spustili za njim. Župan Andolšek čigar lov je tam, se je z 9 drugimi lovci podal v gozd, kjer so se mrcine nadejali, dva lovca pa so poslali po sledu za njo, da bi jo prepodila. Pa gonjača najdeta medvedko na ležišču, ter jo tako srečno z dvema streloma zadeneta v vrat, da je le malo korakov šla naprej ter se mrtva zgrudila na tla. V torek so jo peljali v Kočevje, da jim okrajno glavarstvo pripozna postavno talijo 40 gl. Zverina je tehtala po stari vagi 2 centa in 25 funtov. — Nedavno so bili tudi v Sodraškem lovu naleteli na medveda, ko so lovili srne, in neki lovec je tudi naj streljal, pa ga le nekoliko ranil, ker puška ni bila basana s kroglo. Šel je potem

medved mimo delalcev, ki so apno kuhali, in mimo gospodarja dotične apnenice, ki so se ga vsi silno prestrašili, pa nobenemu ni nič žalega storil.

— Kranjski prešiči. Kakor „Laib. Zeitg.“ poroča, se je odpeljalo te dni 200 prešičev iz Dolenjskega na Bavarsko. To je že vtretjič letos, da se tako veliko število prešičev iz Kranjskega v Nemčijo proda. Vsled tega cena svinjskega mesa neče pasti. Mnogi krčmarji v Ljubljani, ki zavolj klobas prešiče koljejo, tožijo, da morajo zgubo delati zavolj visoke cene prešičev.

— Odpeljana judovka. Nek rumunski grajšak je odpeljal judu Jakobu Itzig Katzu v Jassyú njegovo 20 letno hčerko, jo pustil krstiti in jo za ženo vzel. Jud je grajšaka tožil, pa ni nič opravil, ker je hči potegnila s svojim možem zoper očeta in rekla, da se je dala čisto prostovoljno krstiti.

Čuka

želi nekdo kupiti, krotkega in mandelca. Kdor ga ima, naj naznači ceno pod naslovom: G. Mahler, post. rest. Kranichsfeld, Steiermark.

Verlag von Ernst Stahl in München.

Abläss-Brevier

oder

vollständiges Ablässgebet- und Andachtsbuch.

Ein Vademezum für eifrige Katholiken.

Zusammengestellt, mit einem Ablässkalender und andern Verzeichnissen und Einleitungen versehen von

P. Bonifacius Schneider, O. S. B.

Mit Erlaubnis der Oberrn und Genehmigung des hochwürdigsten Ordinariats München-Freising.

Taschenformat. Preis fl. 1.80.

Na prodaj v

Katoliški bukvarni.

Za mesec listopad

v katerem

se praznuje praznik vernih duš, priporoča se posebno knjiga:

Pomoč dušam v vicah

ali

premišljevanja in molitve za naše ljube ranjke.

Po P. St. Dosenbach-u S. J.

poslovenil

P. Hrisogon M.

Z dovoljenjem visokočast. knezoškofijstva ljubljanskega.

Izvieček iz kazala je naslednji: Vvod. — Odpustki. — Premišljevanja za vse dni mesca. Jutranja molitev. — Večerna molitev. — Dve maši za duše v vicah. — Spovedne in obhajilne molitve. — Molitve v raznih potrebah. — Dve devetdnevniči za duše v vicah. — Križev pot. — Bratovščina in red za duše v vicah.

Trdo vezana knjiga stane 55 novč. — V platno vezana knjiga stane 65 novč. V pol usnje vezana knjiga stane 70 novč. V usnji z zlatom obrezano stane 1 gl. 10 novč. — Po pošti vsak odtis 5 novč. več. (2)

Naročila na knjigo točno in brzo izvršuje

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Glavna prodajalnica stari trg št. 1.

F. A. Supančič

velika zaloga raznih klobukov v Ljubljani

Filijala slonove ulice tik kavarne pri Slonu.

priporoča se slavnemu občinstvu sosebno prečastitej duhovščini za mnoge naročila. (3)

Vnanje naročila se izvrše po poslani meri točno in ceno.